

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра урології та нефрології

Силабус навчальної дисципліни

«Урологічні та нефрологічні синдроми при системних захворюваннях»

Обсяг навчальної дисципліни	Загальна кількість годин на дисципліну: 90 годин, 3 кредити. 9 - 10 семестри, 5 рік навчання
Дні, час, місце проведення навчальної дисципліни	Згідно до розкладу занять. Приміщення кафедри урології та нефрології
Викладач(-і)	викладачі кафедри урології та нефрології
Контактна інформація	(048) 705-91-46 prof.kostev@gmail.com Очні консультації: четвер 14:00-15:00

КОМУНІКАЦІЯ

Комунікація можлива під час проведення консультацій за очним принципом (offline / Facetoface), або дистанційно (online) за допомогою Teams (за попередньою домовленістю).

Комунікація може бути здійснена також з використанням E-mail. При цьому необхідно вказувати своє прізвище, ім'я, курс, факультет та назву дисципліни в темі листа.

АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Предметом вивчення дисципліни є: набуття здобувачами компетентностей згідно до загальних і фахових компетентностей освітньо-професійної програми, охоплює вивчення основних етіологічних та патогенетичних факторів виникнення хвороб видільної системи при системних захворюваннях, закріплює основи клінічного обстеження хворого, основні симптоми та синдроми та методики їх оцінювання, клініко-діагностичну інтерпретацію показників найважливіших лабораторно-інструментальних досліджень в нормі та при хворобах; володіння навичками опитування, визначення принципів та характеру лікування і профілактики розвитку ускладнень при системних захворюваннях, визначення тактики надання екстреної медичної допомоги, визначення тактики ведення хворого при коморбідній патології, ведення медичної документації, здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях, розуміння предметної області та професійної діяльності, здатність до адаптації та дії в новій ситуації, прийняття обґрунтованого рішення, здатність працювати в команді, діяти соціально відповідально та свідомо.

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра урології та нефрології

Пререквізити дисципліни: дисципліна є вибірковою і передбачає попереднє засвоєння кредитів з нормальна анатомія, нормальна фізіологія, патологічна фізіологія, біофізика, біохімія, клінічна біохімія, мікробіологія, вірусологія та імунологія, інфекційні хвороби, фармакологія, внутрішня медицина, нефрологія, урологія, реаніматологія, принципи доказової медицини.

Постреквізити дисципліни: закладає основи вивчення здобувачами урології, сімейної медицини та медицини невідкладних станів, інфекційних хвороб, клінічної імунології, що передбачає інтеграцію викладання з цими дисциплінами та формування умінь застосовувати знання з нефрології в процесі подальшого навчання й у професійній діяльності.

Метою дисципліни є поглиблення теоретичних та практичних знань з етіології, патогенезу, клінічних проявів недостатності функції нирок, удосконаленні і засвоєнні практичних навичок, набутті професійного рівня готовності майбутніх лікарів до самостійної роботи з хворими, що страждають на гострі та хронічні ураження нирок.

Завдання дисципліни:

- визначати нові наукові напрямки, теоретичні та практичні проблеми в галузі нефрології;
- мати уявлення про будову і функції нирок;
- класифікувати хвороби нирок; визначати стадію хронічної хвороби нирок;
- проводити опитування і клінічне обстеження хворих із хворобами нирок при системних захворюваннях і аналізувати їх результати; виявляти клінічні варіанти та ускладнення хвороб нирок;
- визначати етіологічні та патогенетичні чинники хвороб нирок при системних захворюваннях;
- призначати лабораторне та інструментальне обстеження хворих з хворобами нирок при системних захворюваннях, використовуючи новітні методи дослідження;
- на підставі оцінки результатів лабораторного та інструментального обстеження, проводити диференційний діагноз, обґрунтовувати та встановлювати клінічний діагноз хвороб нирок при системних захворюваннях;
- визначати необхідний режим праці та відпочинку, знати особливості лікувального харчування під час лікування хвороб нирок при системних захворюваннях;
- призначати найсучасніше ефективне лікування, в тому числі прогноз-модифікуюче, хвороб нирок при системних захворюваннях;
- дотримуватися вимог етики, біоетики та деонтології у своїй фаховій діяльності.

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра урології та нефрології

Очікувані результати

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен:

- Засвоїти клінічні прояви нефрологічних та урологічних синдромів при системних захворюваннях; визначати основні етапи перебігу, прогноз, засвоїти методи лікування та профілактики.
- Обстежити пацієнта з патологією видільної системи при системних захворюваннях, інтерпретувати отримані дані лабораторно-інструментального обстеження, сформулювати та обґрунтувати попередній діагноз.
- Вибрати адекватні для кожного випадку методи додаткових лабораторно-інструментальних обстежень, проаналізувати та узагальнити отримані результати, знайти відхилення від норми у їх значеннях та використати їх для обґрунтування клінічного діагнозу.
- Відокремити симптоми хвороби пацієнта, що не характерні для певної нозології, проаналізувати ймовірну причину їх виникнення, сформулювати особливості перебігу хвороби пацієнта; порівняти і проаналізувати ознаки функціональної недостатності у пацієнтів.
- Скласти плани діагностики нефрологічних та урологічних синдромів при системних захворюваннях, спланувати реабілітаційні заходи.
- Задokumentувати історію хвороби обстеженого пацієнта, створити власні короткі повідомлення про діагностичну значимість конкретних лабораторно-інструментальних методів дослідження для діагностики нефрологічних та урологічних синдромів, спланувати план лікування з врахуванням нормативних документів та новітніх даних, визначити етапи попередження розвитку вказаних хвороб.

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Форми і методи навчання

Дисципліна буде викладатися у формі практичних (30 год.), організації самостійної роботи здобувачів (60 год.).

Методи навчання: словесні (бесіда); наочні (мультимедійні презентації, схеми, таблиці, рентгенограми, операційна); практичні заняття; метод «стандартизований пацієнт», робота з підручником (самостійна робота здобувачів), виконання індивідуальних самостійних завдань.

Зміст навчальної дисципліни:

Тема 1. Історія становлення нефрології як науки. Анатомічна будова та функції нирок. Основні та додаткові методи дослідження функцій та стану нирок. Сучасні методи діагностики хвороб нирок.

Тема 2. Вроджені та спадкові хвороби нирок. Визначення. Класифікація. Клінічні прояви. Інструментальні та лабораторні методи діагностики. Диференційний діагноз. Ускладнення. Лікування.

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра урології та нефрології

Тема 3. Пієлонефрити. Визначення. Роль інфекції при запальних захворюваннях нирок та сечовивідних шляхів. Класифікація. Клінічні прояви. Інструментальні та лабораторні методи діагностики. Диференційний діагноз. Ускладнення. Лікування. Первинна та вторинна профілактика. Прогноз та працездатність.

Тема 4. Тубулоінтерстиційний нефрит. Визначення. Етіологія. Патогенез. Клінічні прояви. Критерії діагностики та диференційний діагноз. Ускладнення. Лікування. Первинна та вторинна профілактика. Прогноз та працездатність.

Тема 5. Гломерулонефрити: сучасні підходи до діагностики та лікування. Особливості ведення хворих з сечовим та нефротичним синдромом.

Тема 6. Ураження нирок, обумовлені системними васкулітами. Етіологія. Патогенез. Клінічні прояви. Діагностика. Диференційний діагноз. Ускладнення. Лікування. Прогноз та працездатність.

Тема 7. Вовчаковий нефрит. Патогенез. Клінічні прояви. Критерії діагностики. Диференційний діагноз. Ускладнення. Лікування.

Тема 8. Ураження сечостатевої системи при синдромі (хворобі) Бехчета: Етіологічні фактори. Патогенез. Ускладнення. Клінічні ознаки, діагностика та лікування.

Тема 9. Нефропатії при антифосфоліпидному синдромі. Патогенез. Клінічні прояви. Критерії діагностики. Диференційний діагноз. Ускладнення. Лікування.

Тема 10. Мієломна нефропатія. Етіологія. Патогенез. Клінічні прояви. Діагностика. Диференційний діагноз. Ускладнення. Лікування. Прогноз та працездатність.

Тема 11. Вторинна артеріальна гіпертензія. Причини виникнення та особливості клінічного перебігу вторинної артеріальної гіпертензії у нефрологічних хворих; сучасні рекомендації щодо лікування.

Тема 12. Гостре пошкодження нирок. Етіологічні фактори. Патогенез. Класифікація. Клінічні прояви. Критерії діагностики. Диференційний діагноз. Ускладнення. Лікування.

Тема 13. Хронічна ниркова недостатність. Визначення. Етіологічні фактори. Патогенез уражень органів та систем, їх клінічні прояви. Класифікація. Клінічні прояви та зміни лабораторних показників залежно від стадії. Критерії діагностики. Диференційний діагноз. Ускладнення.

Тема 14. Методи замісного ниркового лікування. Методи консервативного та замісного лікування у хворих з хронічною хворобою нирок. Лікування залежно від стадії та ренопротекція. Нирковозамісна терапія: гемодіаліз, трансплантація нирок. Показання та протипоказання до нирковозамісної терапії, ускладнення. Первинна та вторинна профілактика. Прогноз та працездатність.

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра урології та нефрології

Перелік рекомендованої літератури:

Основна:

1. Внутрішні хвороби. Підручник заснований на принципах доказової медицини 2018/19. Видавництво Практична Медицина, Краків, Польща – 1632с.
2. Внутрішні хвороби: у 2 частинах. Частина 1. Розділи 1—8: підручник. За ред. Л.В. Глушка, С.В. Федорова, І.М. Скрипника та ін. 2019. 584 с.
3. Нефрологія: Національний підручник / За ред. Л. В. Пирога, Д. Д. Іванова. Київ, 2014. 314 с.
4. Передерій В.Г., Ткач С.М. Основи внутрішньої медицини. Том 2. Підручник для студентів вищих медичних навчальних закладів. Вінниця: Нова Книга. 2017. 784 с.
5. Пиріг Л.А., Іванов Д.Д., Таран О.І. та ін. Нефрологія: національний підручник. /за ред. Л.А. Пирога, Д.Д. Іванова. Донецьк: Заславський О. Ю.; 2014. 315 с.
6. Сучасні класифікації та стандарти лікування захворювань внутрішніх органів. Невідкладні стани в терапії. Аналізи. Нормативні показники. Трагування змін. За ред. Мостового Ю. М. Київ, Центр Державного земельного кадастру.2019.
7. Davidson's Principles and Practice of Medicine 23rd Edition. Editors: Stuart Ralston, Ian Penman, Mark Stra- chan Richard Hobson. Elsevier. - 2018. - 1440 p.
8. USMLE Step 2 CK Lecture Notes 2017: Internal Medicine (Kaplan Test Prep). - 2016. - Published by Kaplan Medical. - 474 pages.

Додаткова:

1. Пасечніков С.П., Зайцев В.І. Сучасні проблеми урології у практиці сімейного лікаря: довідник лікаря. Київ: ТОВ «Бібліотека «Здоров'я України», 2015. 126 с.
2. Наказ МОЗ України від 11.02.2016 р. № 89. Уніфікований клінічний протокол вторинної (спеціалізованої) та третинної (високо спеціалізованої) медичної допомоги. Лікування пацієнтів з хронічною хворобою нирок V стадії: діагностика стану та корекція порушень фосфорно- кальцієвого обміну.
3. Внутрішня медицина: poradnik лікарю загальної практики: навчальний посібник. А.С. Свінціцький, О.О. Абрагамович, П. М. Боднар та ін. К.: ВСП «Медицина»; 2014. 1272 с.
4. Сучасні класифікації та стандарти лікування захворювань внутрішніх органів. Невідкладні стани в терапії: довідник-посібник. За ред. Ю. М. Мостового. Вінниця. 16-те вид., доп. і пере- роб. К.: Центр державного земельного кадастру; 2014. 679 с.

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра урології та нефрології

5. Уніфікований клінічний протокол вторинної (спеціалізованої) та третинної (високоспеціалізованої) медичної допомоги при лікуванні пацієнтів з хронічною хворобою нирок V стадії інтермітуючого гемодіалізу. 2016.

ОЦІНЮВАННЯ

Форми і методи поточного контролю.

Оцінювання успішності вивчення кожної теми з дисципліни виконується за традиційною 4-х бальною шкалою. Поточна навчальна діяльність здобувачів контролюється на практичних заняттях у відповідності з конкретними цілями та під час індивідуальної роботи викладача зі здобувачами. Використовуються такі методи контролю результатів навчання здобувачів: усне опитування з теми заняття; тестування; розв'язання ситуаційних задач; проведення клінічних обстежень хворих у відділенні, трактування та оцінки їх результатів, обґрунтування діагнозу, визначення показань до оперативних втручань, аналізу й оцінки результатів інструментальних і лабораторних досліджень; контроль практичних навичок надання першої медичної допомоги тощо.

Оцінка «*відмінно*» виставляється у випадку, коли здобувач знає теми, що вивчаються в повному обсязі; дає вичерпні відповіді без будь-яких навідних питань; викладає матеріал без помилок і неточностей; вільно вирішує ситуаційні задачі та виконує практичні завдання різного ступеню складності.

Оцінка «*добре*» виставляється за умови, коли здобувач знає всі теми і добре розуміє їх; відповіді на питання викладає правильно, послідовно та систематично, але вони не є вичерпними, хоча на додаткові питання здобувач відповідає без помилок; вирішує ситуаційні задачі і виконує практичні завдання, відчуваючи складнощі лише у найважчих випадках.

Оцінка «*задовільно*» ставиться здобувачу на основі його знань всього об'єму теми з предмету на задовільному рівні розуміння його. Здобувач спроможний вирішувати спрощені завдання за допомогою навідних питань; вирішує ситуаційні задачі та виконує практичні навички, відчуваючи складнощі у простих випадках; неспроможний самостійно систематично дати відповідь, але на прості поставлені запитання відповідає правильно.

Оцінка «*незадовільно*» виставляється у випадках, коли знання і вміння здобувача не відповідають вимогам «задовільної» оцінки. Здобувач не в змозі відповісти на спрощені завдання навіть за допомогою навідних питань та неспроможний вирішувати ситуаційні задачі.

Форми і методи підсумкового контролю: залік, виставляється здобувачу, який виконав усі розділи освітньої програми вибіркової дисципліни, приймав активну участь у практичних заняттях, має середню

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра урології та нефрології

поточну оцінку не менше ніж 3,0 і не має академічної заборгованості.

Можливість і умови отримання додаткових (бонусних) балів: не передбачено.

САМОСТІЙНА РОБОТА ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Самостійна робота передбачає підготовку до кожного заняття та заліку.

ПОЛІТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Політика щодо дедлайнів та перескладання:

- Пропуски занять з неповажних причин відпрацьовуються за розкладом черговому викладачу.
- Пропуски з поважних причин відпрацьовуються за індивідуальним графіком з дозволу деканату.

Політика щодо академічної доброчесності:

Обов'язковим є дотримання академічної доброчесності здобувачами, а саме:

- самостійне виконання всіх видів робіт, завдань, форм контролю, передбачених робочою програмою даної навчальної дисципліни;
- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Неприйнятними у навчальній діяльності для учасників освітнього процесу є:

- використання родинних або службових зв'язків для отримання позитивної або вищої оцінки під час здійснення будь-якої форми контролю результатів навчання або переваг у науковій роботі;
- використання під час контрольних заходів заборонених допоміжних матеріалів або технічних засобів (шпаргалок, конспектів, мікро-навушників, телефонів, смартфонів, планшетів тощо);
- проходження процедур контролю результатів навчання підставними особами.

За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності:

- зниження результатів оцінювання контрольної роботи, оцінки на занятті, заліку тощо;
- повторне проходження оцінювання (контрольної роботи, заліку тощо);

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра урології та нефрології

- призначення додаткових контрольних заходів (додаткові індивідуальні завдання, контрольні роботи, тести тощо);
- проведення додаткової перевірки інших робіт авторства порушника.

Політика щодо відвідування та запізень:

Форма одягу: медичний халат, який повністю закриває верхній одяг, або лікарська піжама, шапочка, маска, змінне взуття.

Обладнання: підручник, зошит, словник, ручка.

Стан здоров'я: здобувачі хворі на гострі інфекційні захворювання, у тому числі на респіраторні хвороби, до заняття не допускаються.

Здобувач, який спізнився на заняття, може бути на ньому присутній, але якщо в журналі викладач поставив «нб», він повинен його відпрацювати у загальному порядку.

Використання мобільних пристроїв:

Мобільні пристрої можуть бути застосовані здобувачами з дозволу викладача, якщо вони потрібні для виконання завдання.

Поведінка в аудиторії: творча, ділова, доброзичлива атмосфера.